

Vergaderjaar 2024–2025

36 180

Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Nr. 173

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2025

Naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer d.d. 2 september 2025 met kenmerk 2025Z15793 om een brief over hulpverlening na de aardbeving van 31 augustus 2025 in Afghanistan, informeer ik uw Kamer middels deze brief over de Nederlandse humanitaire inzet hieromtrent.

Situatieschets

Op 31 augustus jl. werd Afghanistan getroffen door een aardbeving met een kracht van 6.0 op de schaal van Richter. Het epicentrum lag op 100 kilometer ten oosten van de hoofdstad Kabul, in de provincie Kunar, dicht bij de grens met Pakistan.

De schaal van de impact van de aardbeving wordt momenteel langzaam duidelijk. Volgens berichtgeving van een woordvoerder van de Afghaanse Rode Halve Maan op 2 september jl., is het aantal doden opgelopen tot meer dan 1.100 en het aantal gewonden tot ruim 2.900. Deze cijfers moeten als voorlopig worden beschouwd. Er is veel schade aan gebouwen en infrastructuur, door zowel de aardbeving zelf als de gevolgen daarvan, zoals bijvoorbeeld aardverschuivingen. Deze schade en de ligging in een afgelegen, bergachtig gebied bemoeilijkt het bieden van humanitaire hulp in de getroffen gebieden.

Onder de getroffen bevolking in het oosten van Afghanistan bevinden zich ook veel Afghanen die recentelijk zijn teruggekeerd uit Pakistan i.v.m. het *Illegal Foreigners Repatriation Plan* van de Pakistaanse autoriteiten. Hierbij zijn sinds januari 2025 ruim 450.000 Afghanen die in Pakistan verbleven (gedwongen) teruggekeerd naar Afghanistan vanwege het Pakistaanse plan om per 1 september tot volledige uitzetting van deze groep over te gaan. Nangarhar en Kunar – twee van de provincies in Afghanistan die het hardst door de aardbeving zijn geraakt – vangen ongeveer een vierde van alle Afghaanse terugkeerders vanuit Pakistan op.

Al voor deze ramp waren de humanitaire noden in Afghanistan hoog, waarbij reeds voor de aardbeving bijna 23 miljoen Afghanen afhankelijk waren van humanitaire hulp.¹ Vooral de situatie van Afghaanse vrouwen en meisjes is schrijnend, zoals ook beschreven in de Kamerbrief over de positie van vrouwen en meisjes in Afghanistan van d.d. 12 november 2024.²

Nederlandse inzet

De Nederlandse humanitaire inzet naar aanleiding van deze aardbeving is in lijn met het beleid zoals uiteengezet in de «Kamerbrief over Humanitaire hulp en diplomatie 2025 – doen wat nodig blijft» van d.d. 1 april 2025.³ Een belangrijk onderdeel van dit beleid is meerjarige, flexibele financiering. Nederland staat met deze vorm van financiële steun te boek als een betrouwbare donor die organisaties in staat stelt snel en efficiënt te reageren bij crises.

Dat wil zeggen dat Nederland onder andere een aantal humanitaire VN-organisaties die reeds betrokken zijn bij de hulpverlening in Afghanistan, zoals UNICEF, UNHCR en WFP, ondersteunt via deze vorm van financiering. Hiermee kunnen zij direct inspringen als een ramp zich voordoet, zoals nu ook het geval is in Afghanistan. Zo kan UNICEF momenteel mede dankzij de Nederlandse financiering hulp bieden aan gezinnen met kinderen. Dit gebeurt onder andere door middel van goederen (zoals medicijnen, sanitaire voorzieningen, kleding en onderdak), het inzetten van mobiele gezondheidsklinieken, en logistieke steun aan de overbelaste ziekenhuizen in het getroffen gebied. UNHCR zorgt mede dankzij de Nederlandse financiering in de getroffen gebieden voor onderdak, schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen. En ook WFP is mede dankzij onze financiering volop bezig met het leveren van voedselhulp.

Het *Central Emergency Response Fund*, het noodhulpfonds van de VN waar Nederland in 2025 met USD 59 miljoen een van de grootste donoren wereldwijd van is, maakte in de dagen na de aardbeving USD 5 miljoen beschikbaar voor hulpverlening door humanitaire organisaties aan de getroffen Afghaanse bevolking. En ook het *Afghanistan Humanitarian Fund*, waar Nederland in 2025 met EUR 10 miljoen een grote donor van is, financiert humanitaire organisaties die nu actief zijn in het getroffen gebied.

Daarnaast is de door o.a. Nederland gesteunde Internationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging reeds begonnen met het verlenen van medische hulp, het leveren van water en voedsel, en het bieden van ondersteuning aan hulpverleners bij zoekacties naar vermiste mensen die mogelijk onder het puin liggen. De Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) heeft een *Emergency Appeal* van CHF 25 miljoen (circa EUR 26,5 miljoen) gelanceerd, waarmee hulp voor slachtoffers van de aardbeving kan worden opgeschaald.

De *Dutch Relief Alliance* (DRA), een samenwerkingsverband van veertien Nederlandse hulporganisaties, is ook mede dankzij onze meerjarige en flexibele financiering (EUR 7,3 miljoen in 2025) operationeel met een driejarig programma in Afghanistan. De DRA werkt in Afghanistan onder andere in de door de aardbeving getroffen provincie Nangarhar, waar ze

¹ <https://humanitarianaction.info/plan/1263>

² Kamerstuk 32 735, nr. 400

³ Kamerstuk 36 180, nr. 136

nu specifieke hulpverlening voor de slachtoffers van de aardbeving mogelijk maken.

Ook de EU is bezig met het in kaart brengen van hoeveel en welke soort hulp nodig is, en heeft 130 ton aan hulpgoederen klaarstaan om via een humanitaire luchtbrug te transporteren naar het getroffen gebied. Daarnaast heeft de EU aangekondigd EUR 1 miljoen vrij te maken voor hulpverlening door humanitaire organisaties ter plekke. Nederland draagt als EU-lidstaat direct en indirect bij aan de humanitaire inzet van de Europese Unie. ECHO, de humanitaire hulporganisatie van de Europese Commissie, speelt daarin een sleutelrol.

In aanvulling op financiële middelen aan de bovengenoemde organisaties, biedt Nederland in bepaalde situaties ook technische expertise, capaciteit en materieel aan. Dit kan zowel via het Ministerie van Buitenlandse Zaken als via andere departementen (waaronder het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Justitie en Veiligheid) beschikbaar worden gesteld. Complementariteit staat daarbij centraal, met specifieke voorwaarden: er moet een concreet verzoek zijn van het getroffen land en het moet gaan om hulp die niet beschikbaar is via reguliere humanitaire organisaties. De inzet van technische assistentie en materieel verloopt bij voorkeur via het *Union Civil Protection Mechanism (UCPM)*. Dit EU-mechanisme coördineert noodhulpverzoeken en koppelt hulpverzoeken van getroffen landen aan aanbod van EU-lidstaten, waardoor de hulp effectiever en sneller kan worden ingezet. Er is tot op heden nog geen officieel noodhulpverzoek tot technische expertise, capaciteit en materieel vanuit Afghanistan aan de EU gedaan.

De door Nederland gefinancierde humanitaire organisaties die werkzaam zijn in Afghanistan, zetten zich – in lijn met de principiële «voor en door vrouwen»-benadering – ervoor in dat noodhulp expliciet bij vrouwen en meisjes terecht komt. Sommige hulporganisaties werken bijvoorbeeld samen met vrouwelijke vrijwilligers om ervoor te zorgen dat ook gezinnen met een vrouw aan het hoofd worden bereikt.

Monitoring en vervolg:

De situatie in Afghanistan ontwikkelt zich snel. Het kabinet zal de Nederlandse inzet monitoren en aanpassen waar nodig.

De humanitaire situatie van de Afghaanse bevolking was al schrijnend en is door deze aardbeving enkel verslechterd. U kunt ervan op aan dat het kabinet humanitaire hulp op basis van de hoogste noden blijft ondersteunen, ook in Afghanistan.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
A. de Vries